

Oratio Pastoralis (Pastýřská modlitba)

Sv. Aelred z Rievaulx, cisterciák a opat

*(*1110 ve Skotsku - + 1167 v cist. klášteře Rievaulx v Yorkshire, jeden ze „čtyř cisterciáckých evangelistů“)*

Byl opatem cisterciáckého kláštera v Rielvaux v severovýchodní Anglii, současně sv. Bernarda z Clairvaux, napsal řadu teologických spisů, např. „O duchovním přátelství“, „O dvanáctiletém Ježíšovi“, „O duši“ atd. Cenné jsou i jeho dějepisné spisy „Genealogia regum Anglorum“ a životopisy svatých.

„Pastýřská modlitba“ vykazuje stopy mnoha vlivů (z Janova evangelia 10. kap. o Dobrém Pastýři, Velekněžská modlitba ze 17. kap., ze žalmů a proroků, zvl. Jeremiáše, a z pěti knih Mojžíšových, díle z Význání sv. Augustina, ze sv. Anselma atd.). Dosah této modlitby byl značný: ve 14. století vznikají podobné duchovní texty, v jejichž obsahu jasně rozpoznáváme buď přímé citace z ní nebo ohlasy a parafráze. Ještě v 16. století ta cisterciácká opatství, která vděčila za své založení Rievaulx, žila z tohoto duchovního odkazu. „Pastýřská modlitba“ nic neztrácí ze své aktuálnosti ani dnes, třebaže vznikla ve zcela jiné době před mnoha staletími.

Jistěže tyto potřeby mám kvůli sobě, má Naděje. Jsou ovšem jiné, po kterých toužím nejen kvůli sobě, ale i kvůli jiným, vzhledem k nimž mi přikazuješ, abych jim spíše byl prospěšný, než abych jim stal v čele (*srv. RB 64*). Jednou požádal někdo z těch před námi, aby mu byla dána moudrost (*srv. 2Kor 1:10*), aby uměl řídit tvůj lid. Byl totiž králem a jeho řeč se Ti zalíbila a vyslyšel jsi jej, a to jsi ještě nezemřel na kříži a neukázal svému lidu onu podivuhodnou lásku. Pohleď, přesladký Pane, na svůj vybraný lid před Svou tváří, před jejichž očima je Tvůj kříž a znamení Tvého utrpení na těchto lidech. Svěřil jsi tomuto hříšníkovi, Tvému služebníku, aby je vedl. Můj Bože, Ty znáš mou pošetilost a má slabost Ti není skryta (*srv. Ž 68:6*). Proto nežádám, přesladký Pane, aby jsi mi dal zlato, stříbro a drahé kamení, ale moudrost, abych věděl, jak vést Tvůj lid. Pošli ji, Ty, Praměni moudrosti, z trůnu své vznešenosti, aby se mnou byla a se mnou pracovala, se mnou konala (*srv. Mdr 9:10*), ve mně hovořila, uspořádala myšlenky, řeči a všechny mé skutky a mé úmysly podle Tvého zalíbení k poctě Tvého jména, k prospěchu svěřených lidí a k mé spáse.

Ty znáš, Pane, mé srdce, protože cokoli dáš svému služebníku, je mou vůlí, aby to mým svěřeným bylo věnováno celé a celé pro ně vydáváno (*srv. 2Kor 12:15*). Nadto i sám se rád pro ně obětuji. Tak ať se stane, můj Pane, tak ať se stane. Můj cit, má řeč, můj volný čas, mé zaměstnání, mé jednání i myšlení, můj úspěch i má protivenství, má smrt i můj život, mé zdraví i má nemoc, cokoli plně jsem, to, že žiji, že cítím, že chápnu, to vše ať je jim darováno a cele pro ně vydáváno, pro ty, pro které jsi se Ty sám neodmítl nechat ukřižovat.

Pouč mě proto, Pane, svého služebníka, pouč mě, prosím, skrze svého Svatého Ducha, jak se jim mám věnovat a jak se jim vydat. Dej mi, Pane, svou nevýslovnou milost, abych trpělivě vydržel jejich slabost, abych byl dobrotivý a soucitný, abych moudře přicházel na pomoc. Necht' se učím ve škole Tvého Ducha těšit sklíčené, povzbuzovat malodušné, pozvedat padlé, být slabý se slabými, být potřebný s těmi, kdo něco potřebují (*srv. 2Kor 11:29*). Všem se stát vším, abych všechny získal (*srv. 1Kor 9:19, 22*). Vlož do mých úst pravou, správnou a dobře znějící řeč, která bude budovat jejich víru, naději a lásku, čistotu a pokoru, trpělivost a poslušnost, žár ducha a vnitřní zbožnost.

A protože Ty jsi jim dal tohoto slepého vůdce (*Mt 15:14*), tohoto nevědomého učitele, neznalého kormidelníka, třebaže ne kvůli mně, přece aspoň kvůli nim pouč toho, kterého jsi

ustanovil učitelem, veď toho, kterému jsi přikázal, aby vedl jiné, řid' toho, kterého jsi ustanovil představeným. Proto mě nauč, přesladký Pane, jak zachytit neklidné, jak potěšit malomyslné, jak se ujmout slabých (*srv. 1Sol 5:14*), a jak se každému přizpůsobit vzhledem k povaze, mravům, sklonům, schopnostem, jednoduchosti, místu i času, jak Ty sám to vidíš dobré. A protože kvůli slabosti mého ducha (*srv. Ž 54:9*) nebo pro porušenost mého srdce jim nic neprospívá mé namáhání nebo bdění či má zdrženlivost, proto prosím, necht' je štědře vzdělává Tvé milosrdenství, má pokora, láska a trpělivost a mé milosrdenství. Necht' jim pomáhá moje slovo a nauka a ať je jim vždy prospěšná má modlitba.

Ty však, náš milosrdný Bože, vyslyš mě, který se za ně modlím k Tobě, k čemuž mě nutí zastávaný úřad, pobízí láska, ale i podněcuje rozjímání o Tvé dobrotě. Ty znáš sám, přesladký Pane, jak mnoho je miluji, a jak se jim mé nitro vydává (*srv. Job 16:14*), jak se má láska na ně rozlívá. Ty víš, můj Pane, že jim nevládnou ani přísností ani mocí svého ducha (*srv. Ez 34:4*). Přeji si být prospěšný láskou spíše než jim panovat, být jim v pokoře poddán, láskou však být v nich jako jeden z nich. A proto mě vyslyš, vyslechni mě, Pane, Bože můj (*srv. 1Krl 18:37*), aby Tvé oči byly pro ně otevřeny dnem i nocí (*srv. 1Krl 8:29*). Roztáhni, předobry Pane, svá křídla (*Dt 32:11*) a ochraň je. Vztáhni svou svatou pravici a požehnej je. Vlej jim do srdcí svého Svatého Ducha (*srv. Cist. rituál*), který je zachová v jednotě a v poutu pokoje (*srv. Ef 4:3*), v čistotě těla a ve vnitřní pokoře. On ať jim pomáhá, když se modlí, a mohutností i bohatstvím své lásky necht' naplňuje jejich nitro a sladkostí bodavého doteku ať znovu občerstvuje jejich mysl, světlem své milosti ať osvětluje jejich srdce. Nadějí ať vzpružuje, bázní ať je činí pokornými a láskou rozplameňuje. On necht' jim dodává modlitby, které chceš Ty, milostivý, vyslyšet. Tvůj sladký Duch ať je v nich, když rozjímají, aby jim osvícení poznali Tebe a vtiskli si do své paměti Toho, kterého vzývali v protivenstvích, a radili se s Ním v pochybnostech. Těm, kdo se namáhají v pokušeních, necht' On, laskavý utěšitel, běží vstříc a přispěchá na pomoc, a v úzkostech a souženích tohoto života ať podepírá jejich slabost. Necht' je v nich, přesladký Pane, za pomoci Tvého Svatého Ducha i vzájemný pokoj. I ke mně necht' jsou klidní, laskaví, mírní, vzájemně se poslouchají, slouží si (*RB 34*) a společně se snášejí (*srv. Kol 3:13*). Ať mají horlivého ducha, radují se v naději (*srv. Řím 12:12*), v chudobě (*srv. 1Sol 5:14*), ve zdrženlivosti, v pracech, v bděních (*srv. 2Kor 6:5*), v mlčení a klidu, ať jsou ve všem trpěliví.

Vzdal od nich, Pane, ducha pýchy a marné slávy, závisti a smutku, ztráty smyslu bytí a potupy, zoufalství a nedůvěry, věrolomnosti a nečistoty, zaujatosti a nesvornosti. Buď podle svého věrného příslibu uprostřed nich (*srv. Mt 18:20*). A protože Ty víš, co každý potřebuje, úpěnlivě Tě prosím, aby jsi v nich posílil, co je chabé (*srv. Ez 34:4*), nezavrh, co je mdlé, a uzdravil, co je nemocné. Aby jsi obveselil sklíčené, zapálil vlašné, upevnil vratké, aby jednotlivci ve svých tísňích a pokušeních cítili, že jim nechybí Tvá milost.

Pak prosím i o ty časné věci, které podepírají slabost tohoto bídného těla v tomto životě: postarej se pro své služebníky podle toho, jak to vidíš a chceš. Toto jedno žádám od Tvé nejsladší náklonosti, můj Pane, i kdyby to bylo cokoliv, málo či mnoho, učiň, abych já, Tvůj sluha všech, které jsi mi svěřil, abych byl věrným správcem (*srv. Lk 12:42*), rozdělovačem se schopností rozlišovat a rozumným pečovatelem. Vnukni jim, můj Bože, aby trpělivě vydrželi, když nedáš, a aby s umírněností užívali toho, co dáš, a aby prostřednictvím mě, který jsem Tvým sluhou a kvůli Tobě také jejich, vždy věřili a poznávali to, co je jim prospěšné, aby mě právě tolik milovali a se mě báli v míře, jaká by se Tobě zdála být pro ně užitečná.

Já však je svěřuji Tvým svatým rukám a Tvé dobrotivé Prozřetelnosti, aby je nikdo nevyrvál ze Tvé ruky (*srv. J 10:28*), a ani z ruky Tvého služebníka, jemuž jsi je svěřil, ale necht' šťastně vytrvají ve svatém předsevzetí a vytrvalostí necht' obdrží věčný život: s Tvou pomocí, náš nejsladší Pane, který žiješ a kraluješ po všechny věky věků. Amen.